

The background of the entire slide features a close-up of a globe showing the continents of Africa and Europe. In the foreground, on the left, is a large, light-colored wooden chess piece, likely a king or queen. Other chess pieces are visible in the background, slightly out of focus.

ΚΕΔΙΣΑ **ΚΕΔΙΣΑ**

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ
CENTER FOR INTERNATIONAL STRATEGIC ANALYSES

Πως θα επηρεάσει ο Covid-19 τον κινεζικό νέο δρόμο του μεταξιού

Θεμιστοκλής Ζ. Ζανίδης

Ερευνητική Εργασία Νο. 52

Πως θα επηρεάσει ο Covid-19 τον κινεζικό νέο δρόμο του μεταξίου

Θεμιστοκλής Ζ. Ζανίδης

Αναλυτής ΚΕΔΙΣΑ

Ερευνητική Εργασία No. 52

Διοικητικό Συμβούλιο

Ανδρέας Μπανούτσος, Ιδρυτής και Πρόεδρος

Όμηρος Τσάπαλος, Γενικός Γραμματέας

Δρ. Πέτρος Βιολάκης, Διευθυντής Ερευνών

Βασίλειος Παπαγεωργίου, Οικονομικός Διαχειριστής

Ευάγγελος Κούλης, Μέλος Δ.Σ

Αναστασία Τσιμπίδη, Μέλος Δ.Σ

© 2020 Center for International Strategic Analyses (KEDISA), ALL RIGHTS RESERVED

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without written permission of the publisher

**Πως θα επηρεάσει ο Covid-19 τον κινεζικό νέο δρόμο
του μεταξιού**

**(How Covid-19 outbreak will affect the Chinese Belt and Road
Initiative)**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Ο νέος Δρόμος του Μεταξιού.....	4
Οι επιπτώσεις του Covid-19.....	13
Covid 19 και BRI (επιπτώσεις).....	15
Συμπεράσματα.....	21
Βιβλιογραφία.....	23

Εισαγωγή

Το 2020 θα μείνει στην ιστορική μνήμη ως το έτος εκείνο κατά το οποίο ολόκληρη η ανθρωπότητα βρέθηκε αντιμέτωπη με μια πανδημία την οποία εν πολλοίς ήταν απροετοίμαστη να αντιμετωπίσει. Αναφερόμαστε φυσικά στην πανδημία λόγω του Covid-19 η οποία είχε ως αφετηρία, στα τέλη του 2019, την πόλη Γούχαν της Κίνας για να επεκταθεί τους επόμενους μήνες σε ολόκληρο τον πλανήτη. Οι περισσότερες κυβερνήσεις σε Ασία, Ευρώπη, Αμερική και Αφρική επιχείρησαν να αναχαιτίσουν την ραγδαία επέκταση του ιού μέσω μέτρων, ενίοτε αμφιλεγόμενων, όπως το καθολικό lockdown, το κλείσιμο των συνόρων για ανθρώπους (όχι για εμπορεύματα), το πάγωμα για ένα διάστημα κάθε οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής δραστηριότητας. Η ανθρωπότητα σταματούσε τις δραστηριότητές της εξαιτίας του φόβου της μόλυνσης από τον ιό ο οποίος προκάλεσε κι ακόμα προκαλεί εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς. Η προσπάθεια των κυβερνήσεων δεν ήταν αυθαίρετη αφού βρίσκονταν σε συνεχή συνεργασία με τις υγειονομικές αρχές οι οποίες τόσο στην Ελλάδα όσο και σε πολλές άλλες χώρες υπερέβαλαν εαυτούς προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κρίση.

Πέραν του σημαντικού ανθρώπινου κόστους της πανδημίας, ο αντίκτυπος των μέτρων που ελήφθησαν και εξακολουθούν να λαμβάνονται στο πλαίσιο περιορισμού της αναπόφευκτα επιβάρυναν την οικονομική δραστηριότητα. Συνεπώς, *ποιος αναμένεται να είναι ο αντίκτυπος της πανδημίας στο μεγαλύτερο επενδυτικό πρόγραμμα της ανθρώπινης ιστορίας, το οποίο βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, αυτού του κινεζικού Νέου Δρόμου του Μεταξιού;* Αυτό είναι το κύριο ερώτημα στο οποίο επιχειρείται απάντηση στην παρούσα εργασία.

Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να αναλυθεί το εν λόγω ζήτημα σφαιρικά, στο πρώτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στο τι ακριβώς συνιστά ο (Belt and Road Initiative, εφ' εξής BRI) ώστε να γίνουν κατανοητοί οι λόγοι για τους οποίους είναι εξαιρετικής σημασίας όσον αφορά τον ηγεμονικό ανταγωνισμό μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Κίνας, ο οποίος με τη σειρά του αφορά ολόκληρο το διεθνές σύστημα. Κατόπιν, θα αναφερθούμε αδρομερώς, στις παγκόσμιες επιπτώσεις της πανδημίας οι οποίες πέραν του ανθρώπινου κόστους είναι εξαιρετικά αρνητικές και σε οικονομικό επίπεδο. Στην τρίτη ενότητα, θα αναλυθούν οι επιπτώσεις της πανδημίας του Covid-19 στο κινεζικό φιλόδοξο επενδυτικό πρόγραμμα το οποίο είναι σε θέση να αλλάξει ριζικά τις γεωπολιτικές ισορροπίες τόσο στην Ασία όσο και στην

Ευρώπη υπέρ της Κίνας. Τέλος, θα συνοψιστούν τα συμπεράσματα της προαναφερθείσας ανάλυσης.

Ο νέος Δρόμος του Μεταξιού

Η πρωτοβουλία Belt and Road της Κίνας συνιστά ένα φιλόδοξο πρόγραμμα σύνδεσης 3 ηπείρων, Ασίας, Αφρικής κι Ευρώπης μέσω χερσαίων και θαλάσσιων δικτύων με στόχο τη βελτίωση της περιφερειακής ολοκλήρωσης, την αύξηση του εμπορίου και την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης. Το όνομα επινοήθηκε το 2013 από τον Πρόεδρο Xi Jinping, ο οποίος αντλεί έμπνευση από την ιδέα του δρόμου μεταξιού ο οποίος χρονολογείται από την εποχή της δυναστείας Han πριν από 2.000 χρόνια. Ο δρόμος του μεταξιού ήταν ουσιαστικά ένα δίκτυο εμπορικών οδών που συνέδεαν την Κίνα με τη Μεσόγειο μέσω της Ευρασίας για αιώνες. Το BRI έχει επίσης αναφερθεί στο παρελθόν ως *One Belt One Road*.

Το BRI περιλαμβάνει μια ζώνη *Silk Road Economic* η οποία είναι ένα διηπειρωτικό χερσαίο πέρασμα που συνδέει την Κίνα με τη Νοτιοανατολική, τη Νότια και την Κεντρική Ασία, τη Ρωσία και την Ευρώπη μέσω της ξηράς καθώς κι έναν υπερσύγχρονο *Θαλάσσιο Δρόμο του Μεταξιού (Maritime Silk Road)*, μια θαλάσσια διαδρομή που συνδέει τις παράκτιες περιοχές της Κίνας με Νοτιοανατολική και Νότια Ασία, Νότιο Ειρηνικό, Μέση Ανατολή και Ανατολική Αφρική, μέχρι την Ευρώπη. Η πρωτοβουλία καθορίζει πέντε βασικές προτεραιότητες:

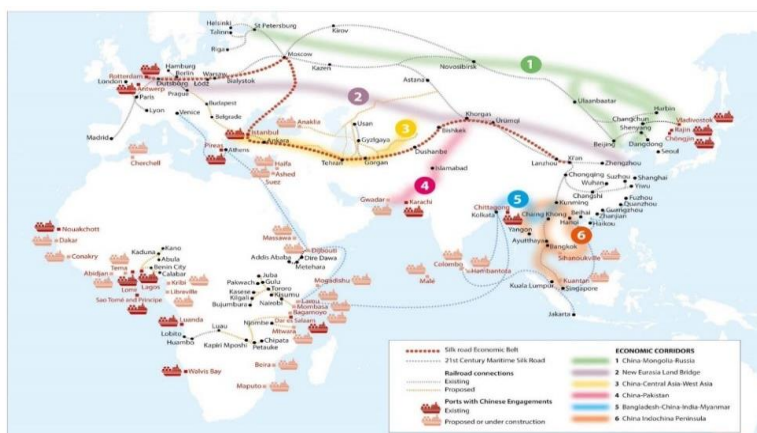
1. συντονισμός πολιτικής
2. συνδεσιμότητα υποδομής
3. απρόσκοπτο εμπόριο
4. οικονομική ολοκλήρωση

5. σύνδεση ανθρώπων

Οι
προαναφερθείσες
δύο βασικές
διαδρομές θα
περιλαμβάνουν
έξι οικονομικούς
διάδρομους που
καλύπτουν ένα
σημαντικό τμήμα
της υδρογείου
πλούσιο σε
φυσικούς πόρους:

Source: OECD research from multiple sources, including: HKTDC, MERICS, Belt and Road Center, Foreign Policy, The Diplomat, Silk Routes, State Council Information Office of the People's Republic of China, WWF Hong Kong (China).

1. Νέα Γέφυρα Ευρασίας: περιλαμβάνει σιδηροδρομικές γραμμές προς την Ευρώπη μέσω Καζακστάν, Ρωσίας, Λευκορωσίας και Πολωνίας.
2. Οικονομικός διάδρομος της Κίνας, της Μογγολίας, της Ρωσίας: συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρομικών συνδέσεων και του στενού - αυτό θα συνδέεται με τη χερσαία γέφυρα.
3. Οικονομικός διάδρομος Κίνας, Κεντρικής Ασίας, Δυτικής Ασίας: σύνδεση με το Καζακστάν, το Κιργιστάν, το Τατζικιστάν, το Ουζμπεκιστάν, το Τουρκμενιστάν, Ιράν και Τουρκία
4. Οικονομικός διάδρομος της χερσονήσου της Κίνας Ινδοκίνα: Βιετνάμ, Ταϊλάνδη, Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος, Καμπότζη, Μιανμάρ και Μαλαισία.
5. Οικονομικός διάδρομος της Κίνας, του Πακιστάν: Η επαρχία Xinjiang θα επηρεαστεί περισσότερο. Αυτό το σημαντικό έργο συνδέει την πόλη Kashgar (ελεύθερη οικονομική ζώνη) στο χερσαίο Xinjiang με το λιμάνι του Πακιστάν της Γκουαντάρ, ένα λιμάνι βαθέων υδάτων που χρησιμοποιείται για εμπορικούς και στρατιωτικούς σκοπούς.
6. Οικονομικός Διάδρομος της Κίνας, του Μπαγκλαντές, της Ινδίας και του Μιανμάρ: Αυτό είναι πιθανό να κινηθεί περισσότερο αργά λόγω δυσπιστίας για θέματα ασφάλειας μεταξύ Ινδίας και Κίνας

Τέλος, η σύνδεση των οδικών και σιδηροδρομικών διαδρομών με τα λιμάνια είναι απαραίτητη για τη λειτουργία των θαλάσσιων οδικών πτυχών του BRI όπως φαίνεται στην εικόνα (Πηγή: <https://www.oecd.org/finance/Chinas-Belt-and-Road-Initiative-in-the-global-trade-investment-and-finance-landscape.pdf>)

Το πρόγραμμα αναμένεται να διαθέσει πάνω από 1 τρισεκατομμύριο \$ σε επενδύσεις, κυρίως στην ανάπτυξη υποδομών για λιμάνια, δρόμους, σιδηροδρόμους και αεροδρόμια, καθώς και σταθμούς παραγωγής ενέργειας και δίκτυα τηλεπικοινωνιών (5G). Έρευνες όπως της [Morgan Stanley](#) προβλέπουν πως τα συνολικά έξοδα της Κίνας για το BRI θα μπορούσαν να αγγίξουν τα 1,2-1,3 τρισεκατομμύρια δολάρια έως το 2027. Άλλες εκτιμήσεις υπολογίζουν πως έως τον Ιανουάριο του 2020, προγραμματίστηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη [2951 έργα που συνδέονται με το BRI αξίας 3,87 τρισεκατομμυρίων \\$ σε ολόκληρο τον κόσμο με τη συμμετοχή 2630 εταιρειών](#). Είναι προφανές πως οι διάφορες εκτιμήσεις για το συνολικό κόστος του έργου ποικίλουν όμως αναμφίβολα το ύψος του είναι δυσθεώρητο.

Το γεωγραφικό εύρος του BRI επεκτείνεται συνεχώς. Μέχρι στιγμής καλύπτει περισσότερες από 70 χώρες, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 65% του παγκόσμιου πληθυσμού και περίπου το ένα τρίτο του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) του κόσμου. [\(Το πεδίο εφαρμογής του BRI επεκτείνεται συνεχώς καλύπτοντας πλέον 138 χώρες, συμπεριλαμβανομένων 38 στην υποσαχάρια Αφρική και 18 στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική\).](#)

Ενδεικτικά αναφέρουμε πως η [Αίγυπτος κατατάσσεται στη βάση δεδομένων Refinitiv BRI ως το κράτος με τον δεύτερο υψηλότερο αριθμό έργων που συνδέονται με το BRI κατ'όγκο](#) μετά τη Ρωσία, με 109 έργα σε εξέλιξη με αθροιστική αξία 100 δισ. \$ περίπου. [Η Σαουδική Αραβία](#) βρίσκεται στην τέταρτη θέση όσον αφορά τον υψηλότερο αριθμό έργων που συνδέονται με το BRI κατ'όγκο (106) με αθροιστική αξία 195,7 δισ. \$. [Η Μαλαισία, η Ινδονησία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα](#) βρίσκονται επίσης στις δέκα πρώτες θέσεις αναφορικά με τον αριθμό των έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη και την αξία τους.

Επιδίωξη της ηγεσίας του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας (εφ' εξής ΚΚΚ) και του Προέδρου Χι είναι η δημιουργία ενός αχανούς δικτύου σιδηροδρόμων, αυτοκινητοδρόμων, αγωγών μεταφοράς

ενέργειας που θα ενώνει τις πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες της κεντρικής Ασίας με τα νότια τμήματα της ηπείρου, δηλαδή το Πακιστάν, την Ινδία καθώς και με την υπόλοιπη νοτιοανατολική Ασία. Αυτό το εκτεταμένο

Land and Sea Corridors of the Belt and Road Initiative

--- Silk Road Economic Belt   --- 21st Century Maritime Silk Road

ηπειρωτικό δίκτυο θα επεκτείνει τη χρήση του κινεζικού νομίσματος αφού το Πεκίνο σχεδιάζει τη δημιουργία ειδικών οικονομικών ζωνών πέραν των φυσικών υποδομών. Παράλληλα, η Κίνα με σκοπό την απρόσκοπτη ανάπτυξη του διεθνούς θαλάσσιου εμπορίου, από το οποίο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό, θα επενδύσει στην ανάπτυξη λιμενικών εγκαταστάσεων τα οποία θα επεκτείνονται από τη νοτιοανατολική Ασία, κατά μήκος του Ινδικού Ωκεανού μέχρι την ανατολική Αφρική και τη Μεσόγειο θάλασσα.

Φυσικά, πίσω από το άνευ προηγουμένου επενδυτικό πρόγραμμα η Κίνα έχει **γεωπολιτικά και οικονομικά κίνητρα**. Μάλιστα, η επιβράδυνση της ανάπτυξης και οι ανταγωνιστικές σχέσεις με τις ΗΠΑ έχουν πιέσει την ηγεσία της χώρας να ανοίξει νέες αγορές για τα προϊόντα της, να αναπτύξει νέες επενδυτικές ευκαιρίες, να ενισχύσει την κατανάλωση στο εσωτερικό και τα εισοδήματα. Ταυτόχρονα, η Κίνα έχει κίνητρο να ενισχύσει τους οικονομικούς δεσμούς με τις δυτικές της περιοχές (επαρχία Σινγιάνγκ όπου η αυτονομιστική βία βρίσκεται σε ανοδική πορεία) αφού από εκεί θα διέλθει ο εφοδιασμός της χώρας από την Κεντρική Ασία και τη Μέση Ανατολή. Επιπροσθέτως, η επιτυχία του εν λόγω επενδυτικού προγράμματος θα βοηθήσει τις κινεζικές αρχές να αναδιαρθρώσουν την οικονομία ώστε να συνεχίζουν να επιτυγχάνουν μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης αλλά ταυτόχρονα να αποφύγουν την [παγίδα του μεσαίου εισοδήματος](#).

Η **κινέζικη επιρροή** αναμένεται να επεκταθεί σημαντικά σε ολόκληρη την έκταση του BRI καθιστώντας το Πεκίνο, τη νέα παγκόσμια υπερδύναμη. Η επιδίωξη της κινεζικής ηγεσίας για επαναφορά της χώρας στην κορυφή του κόσμου, εκεί που είναι η φυσική της θέση πριν

τον “Αιώνα της Ταπείνωσης”, είναι δεδομένη. Αναπόφευκτα, η επιθυμία αυτή θα τη φέρει αντιμέτωπη με την ηγέτιδα δύναμη, τις Ηνωμένες Πολιτείες οι οποίες δεν βλέπουν με καθόλου καλό μάτι την ενοποίηση της Ευρασίας μέσω της επέκτασης της κινεζικής επιρροής από τις επενδύσεις του BRI. Εντούτοις, μόλις πρόσφατα επί Προεδρίας Β. Obama έκαναν το λεγόμενο [*pivot to Asia*](#), έστρεψαν δηλαδή την προσοχή τους στον [*στρατηγικό τους ανταγωνιστή την Κίνα*](#). Ο κίνδυνος από την ανάδειξη της Κίνας σε Νο1 δύναμη είναι υπαρκτός για τις ΗΠΑ, οι οποίες εκτός της οικονομικής διείσδυσης του Πεκίνου με το BRI, έχουν να αντιμετωπίσουν και τις συνεχώς αναπτυσσόμενες κινεζικές ένοπλες δυνάμεις και ειδικά [*το Πολεμικό Ναυτικό, σύμφωνα με το US Naval Institute*](#). Το Πεκίνο επιδιώκει τόσο σε επίπεδο σκληρής όσο και σε ήπιας ισχύος να ξεπεράσει τις ΗΠΑ γεγονός που θα του επιτρέψει αρχικά την εκδίωξη της Ουάσινγκτον από την περιφέρεια της ΝΑ Ασίας. Μέσω του BRI θα αυξήσει την επιρροή του και θα δημιουργήσει απρόσκοπτες γραμμές ανεφοδιασμού, μακριά από τις αμερικανικές ΕΔ και κυρίως το US Navy, που τόσο χρειάζεται για την συνέχιση της οικονομικής του ανάπτυξης, ενώ οι εκσυγχρονισμένες ΕΔ του θα είναι σε θέση να προστατέψουν τα συμφέροντά του παντού στον κόσμο ακόμα κι έναντι της πανίσχυρης πολεμικής μηχανής των ΗΠΑ.

Η κινεζική πρωτοβουλία, εκτός φυσικά της Κίνας, **αναμένεται να εξυπηρετήσει και πολλά κράτη χαμηλού κυρίως εισοδήματος που τους λείπουν κρίσιμες υποδομές**. Μάλιστα, η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης υπολόγισε, πριν το ξέσπασμα της πανδημίας, [*ότι οι ανάγκες χρηματοδότησης της υποδομής μόνο της αναδυόμενης Ασίας θα ανέρχονταν σε 26 τρισεκατομμύρια \\$ έως το 2030*](#). Επομένως, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός πως πολλές χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος αντιμετωπίζουν το BRI ως όχημα για καταλυτικές επενδύσεις σε απαραίτητες υποδομές τις οποίες τα ίδια αδυνατούν να χρηματοδοτήσουν.

Όμως είναι φυσικό ένα τόσο φιλόδοξο επενδυτικό πρόγραμμα, το οποίο μάλιστα ισοδυναμεί με [*10 σχέδια Μάρσαλ*](#), να έχει **επικριτές**. Πιο συγκεκριμένα εντός του ίδιου του BRI, ορισμένα κράτη θα λάβουν την κινεζική “επιχορήγηση” σε μορφή χαμηλότοκου δανείου, ενώ αρκετές από τις επενδύσεις στο πλαίσιο του έγιναν σε συνθήκες αδιαφάνειας με αποτέλεσμα οι εργολάβοι κινεζικών εταιρειών να αυξήσουν το κόστος οδηγώντας σε αντιδράσεις όπως στη [*Μαλαισία και το Καζακστάν*](#). Επίσης, οι αναπτυσσόμενες οικονομίες διατρέχουν κίνδυνο **μη βιωσιμότητας του χρέους** που ανέλαβαν για την ολοκλήρωση των έργων στο έδαφός τους τα οποία δεν είναι απαραίτητα προς το εθνικό

τους συμφέρον. Ένα άλλο παράδειγμα αφορά την [Σρι Λάνκα](#) η οποία αναγκάστηκε το 2017 να παραχωρήσει τον έλεγχο του 70% του λιμανιού Hambantota σε μια κινεζική κρατική εταιρεία με 99ετή μίσθωση αφού δεν μπόρεσε να εξυπηρετήσει δάνεια που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του ύψους 1,3 δισ. \$. Εξαιτίας των γεγονότων αυτών, το 2018 η [Μιανμάρ](#) διαπραγματεύτηκε εκ νέου το κόστος του λιμενικού έργου βαθέων υδάτων Κγαυκρυ από 7,3 δισ. \$ σε μόλις 1,3 δισ. \$ αφού ορισμένοι αξιωματούχοι της χώρας ανησυχούσαν πως το εν λόγω έργο εξυπηρετούσε πρωτίστως τα κινεζικά συμφέροντα ενέργειας, εμπορίου και ασφάλειας. Άλλες κυβερνήσεις όπως αυτής [της Κένυα](#) και της Ζάμπια αναγκάστηκαν να μελετήσουν πιο προσεκτικά τις συμβάσεις με την Κίνα πριν υπογράψουν, ενώ οι αντιδράσεις των πολιτών στη Μαλαισία οδήγησαν σε βελτιώσεις των συμφωνιών προς έκπληξη της Κίνας η οποία κατά το παρελθόν επεδίωκε να διεξαγάγει τέτοιου είδους επαναδιαπραγματεύσεις χρέους σε διμερή-διακυβερνητική βάση. Όμως [μια συμφωνία της G20](#) που ανακοινώθηκε τον Απρίλιο του 2020 προέβλεπε προσωρινό μορατόριουμ για την αποπληρωμή χρέους από τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου σε διμερείς πιστωτές τερματίζοντας ουσιαστικά αυτήν την πρακτική του Πεκίνου. Όλα τα παραπάνω επέφεραν επιβράδυνση των συμβάσεων, όμως [η τελευταία έχει αντιστραφεί πλήρως ήδη από το τέλος του 2019](#).

Εντούτοις οι σοβαρότεροι επικριτές του κινέζικου προγράμματος είναι **η Δύση** και **οι ΗΠΑ** οι οποίες δυσπιστούν έντονα από την κινεζική πρωτοβουλία ενοποίησης της Ευρασίας. Οι ΗΠΑ διατηρούν ζωηρά συμφέροντα στην ευρύτερη Κεντρική και ΝΑ Ασία τόσο εμπορικά/οικονομικά όσο πολιτικά και στρατιωτικά. Μάλιστα, η Ουάσινγκτον επί Προεδρίας Τραμπ επιχείρησε να αντιμετωπίσει τον BRI με τον νόμο BUILD, δηλαδή την ενοποίηση της Overseas Private Investment Corporation (OPIC) με στοιχεία του Οργανισμού Διεθνούς Ανάπτυξης των ΗΠΑ (USAID) σε μια νέα υπηρεσία με χαρτοφυλάκιο επενδύσεων ύψους 60 δισεκατομμυρίων \$. Παράλληλα, το τελευταίο χρονικό διάστημα βρίσκεται σε εξέλιξη ένας πλήρης [εμπορικός πόλεμος μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων](#) με εκατέρωθεν επιβολή δασμών αλλά και απαγορεύσεων αναφορικά με τεχνολογίες 5G καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος κινέζικης κατασκοπείας εις βάρος των δυτικών κρατών και ιδιαίτερα των ΗΠΑ (πρόσφατο παράδειγμα με την δημοφιλή κινέζικη πλατφόρμα [TikTok](#)). Οι σχέσεις ΗΠΑ-Κίνας επιδεινώθηκαν ακόμα περισσότερο λόγω της πανδημίας του Covid-19, η οποία ξέσπασε αρχικά στην Κίνα, αφού οι αμερικανικές αρχές και κυρίως ο Πρόεδρος

Τραμπ κατηγορήσαν ευθέως το Πεκίνο ότι απέκρυψε σκοπίμως την έκταση του λεγόμενου [Chinese Virus](#).

Στο πλαίσιο του σινο-αμερικανικού ανταγωνισμού εντάσσονται και οι υπόλοιπες χώρες οι οποίες δυσπιστούν έναντι του κινέζικου προγράμματος επενδύσεων. Η **Ινδία**, ο άλλος γίγαντας της Ασίας, προσπάθησε να πείσει τις τα άλλα κράτη της περιοχής πως το BRI είναι ένα σχέδιο κυριαρχίας σε ολόκληρη την ήπειρο, προειδοποιώντας για αυτό που ορισμένοι αναλυτές ονόμασαν [γεωμετρική στρατηγική \(String of Pearls\)](#), σύμφωνα με την οποία η Κίνα δημιουργεί μη βιώσιμα χρέη στους γείτονές της στον Ινδικό Ωκεανό, προκειμένου να καταλάβει τον έλεγχο της εν λόγω υποπεριφέρειας η οποία θεωρείται από την Ινδία πως ανήκει [στη δική της σφαίρα επιρροής](#). Ακόμα περισσότερο, [η προσέγγιση Κίνας-Πακιστάν](#) προβληματίζει τις ινδικές αρχές που για λόγους εξισορρόπησης [στρέφονται ολοένα και περισσότερο στις Ηνωμένες Πολιτείες](#) με τις τελευταίες να θεωρούν το Νέο Δελχί ως αντίβαρο της Κίνας στην Ασία. Παρ' όλη την ινδική δυσπιστία, η χώρα ήταν ένα από τα ιδρυτικά μέλη της Ασιατικής Τράπεζας Επενδύσεων στις Υποδομές της Κίνας (AIIB), ενώ οι ηγέτες των ασιατικών γιγάντων έχουν επενδύσει στην ανάπτυξη στενότερων διπλωματικών δεσμών.

Η έτερη μεγάλη δύναμη της Ασίας είναι φυσικά [η Ιαπωνία](#) που παραμένει ο πιστότερος σύμμαχος της Ουάσινγκτον στην περιοχή (μαζί με τη Νότια Κορέα) αφού αμφότερες φιλοξενούν σημαντικό αριθμό αμερικανών στρατιωτών. Συνιστά παραδοσιακή ανταγωνιστική δύναμη της κινεζικής ενώ η Κίνα δεν έχει ξεχάσει ακόμη [τις φρικαλεότητες των ιαπωνικών στρατευμάτων κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο](#). Στο πλαίσιο του σινο-ιαπωνικού ανταγωνισμού το Τόκιο δεσμεύτηκε το 2016 να δαπανήσει 110 δισεκατομμύρια δολάρια για έργα υποδομής σε ολόκληρη την Ασία. Επίσης, η Ιαπωνία, μαζί με την Ινδία, συμφώνησε να αναπτύξει τον διάδρομο ανάπτυξης Ασίας-Αφρικής (AAGC) για την ανάπτυξη και τη σύνδεση λιμένων από το Μιανμάρ με την Ανατολική Αφρική. Παρ' όλα αυτά, η Ιαπωνία βασίζεται κατά πολύ στις αμερικανικές εγγυήσεις ασφαλείας, ενώ η ψυχρότητα μεταξύ Τόκιο και Πεκίνο αυξάνεται εξαιτίας των κινεζικών διεκδικήσεων στις νήσους [Σενκάκου/Ντιαόου](#) που ανήκουν στην Ιαπωνία.

Όσον αφορά την **Ευρωπαϊκή Ένωση** ήδη αρκετά κράτη μέλη έχουν αποδεχθεί την κινεζική χρηματοδότηση στο πλαίσιο του BRI, ειδικότερα όσα βρίσκονται στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Η κινεζική διείσδυση έχει επιτευχθεί ακόμα και στα πιο ανεπτυγμένα κράτη της Δυτικής Ευρώπης όπως [η Ιταλία](#), η Πορτογαλία, το Λουξεμβούργο και [η Ελλάδα](#) μέσω προσωρινών συμφωνιών για την

εκτέλεση έργων υποδομής. Αρκετές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις επιδιώκουν να προσελκύσουν κινεζικές επενδύσεις ώστε να βελτιώσουν ενδεχομένως την ποιότητα των ανταγωνιστικών προσφορών κατασκευής από ευρωπαϊκές και αμερικανικές εταιρείες όμως οι μεγαλύτερες ευρωπαϊκές δυνάμεις είναι καχύποπτες όσον αφορά την κινεζική διείσδυση στην ήπειρο. Πιο συγκεκριμένα, ο Γάλλος πρόεδρος Εμμανουήλ Μακρόν υποδηλώσε κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού του 2018 στην Κίνα ότι το BRI θα μπορούσε να κάνει τις χώρες εταίρους υποτελείς χώρες. Στο ίδιο μήκος κύματος και η Γερμανίδα Καγκελάρια Α. Μέρκελ η οποία χαρακτήρισε την Κίνα ως συστημικό ανταγωνιστή συνοψίζοντας τη γερμανική στροφή κατά του Πεκίνου με το οποίο όμως εξακολουθεί να διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις αφού είναι ο κορυφαίος εμπορικός του εταίρος στην Ευρώπη διατηρώντας θετικό εμπορικό ισοζύγιο. Η ΕΕ επίσης, ευαίσθητη σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας, συνδέει το BRI με την κλιματική αλλαγή καθώς μια έρευνα του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών ανέφερε ότι το 85% των έργων BRI μπορεί να συνδεθεί με υψηλά επίπεδα εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Εν κατακλείδι όσον αφορά την ΕΕ, το BRI εκφράζει την αυξημένη επιρροή της Κίνας παγκοσμίως ενώ έχει ευκαιρίες και κρύβει κινδύνους για την Ένωση. Η πρωτοβουλία Belt and Road της Κίνας έχει πολλαπλούς στόχους που είναι τόσο εγχώριοι όσο κι εξωτερικοί οι οποίοι συνδέονται άρρηκτα με την προσπάθεια της χώρας να αποκτήσει ηγετικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο. Πρωθείται συχνά ως οικονομική πρωτοβουλία εντούτοις είναι κάτι πολύ περισσότερο από τα οικονομικά αφού είναι εγγενώς γεωπολιτικής φύσης. Το BRI είναι το εργαλείο μέσω του οποίου η Κίνα θα επιβεβαιώσει τη γεωπολιτική επιρροή της σε ολόκληρη την Ευρασία, θα εξισορροπήσει την παρουσία των ΗΠΑ και θα διαφοροποιήσει τις εύθραυστες εμπορικές οδούς της χώρας, προστατεύοντάς τις. Συνεπώς, η ΕΕ φοβάται τους κινδύνους που εγκυμονούν από μια τέτοια επιδίωξη για την ανεξαρτησία των κρατών μελών της. Συνεπώς, ο κίνδυνος για την Ευρωπαϊκή Οικονομία και κυρίως βιομηχανία είναι μεγάλος εξαιτίας του κινεζικού ανταγωνισμού και διείσδυσης στην ήπειρο. Παρ' όλα αυτά, η ΕΕ προσπαθεί να αντιμετωπίσει την Κίνα με ηπιότερα μέσα απ' ότι οι ΗΠΑ αφού δεν έχει την πολυτέλεια να αποσυνδεθεί εντελώς από την κινεζική οικονομία όπως θα επιθυμούσε η Ουάσινγκτον. Άρα δεν νοείται ένας ευρωπαϊκός αυτή τη φορά εμπορικός πόλεμος με το Πεκίνο αλλά αντίθετα προσπάθεια για όσο το δυνατόν ενιαία φωνή στις διαπραγματεύσεις με τις κινεζικές αρχές όπως επετεύχθει στην Σύνοδο Κορυφής του 2019

στην οποία η Ένωση απέσπασε ορισμένες κινεζικές παραχωρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό θα ήταν ιδανική η ταύτιση της ΕΕ με τις ΗΠΑ όμως τα εμπόδια παραμένουν.

Η Ρωσία επίσης στέκεται με επιφυλακτικότητα στο κινεζικό σχέδιο αφού

ανησυχεί πως θα ξεπεράσει το όραμα της ίδιας για μια *Ευρασιατική Οικονομική Ένωση* περιορίζοντας την παραδοσιακή σφαίρα επιρροής της χώρας. Όμως, η διαρκώς επιδεινούμενη σχέση της Μόσχας με τη Δύση ανάγκασε τον Πρόεδρο Πούτιν να συνδέσει τελικά το ευρασιατικό του όραμα με το BRI. Αναλυτές ωστόσο προβληματίζονται από την προοπτική αυτή για τη Ρωσία διότι η σινο-ρωσική συμμαχία είναι ετεροβαρής εις βάρος της Μόσχας καθώς η ρωσική οικονομία είναι μόλις το 1/8 της κινεζικής ενώ το BRI θα μπορούσε να διευρύνει την απόσταση αυτή.

Συνοψίζοντας την ενότητα αυτή, το φιλόδοξο επενδυτικό πρόγραμμα της Κίνας έχει πολλαπλά οφέλη για την ίδια τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό μιας και θα αποτελέσει το βασικό όχημα για την διεύρυνση της επιρροής της παγκόσμια. Σαφώς, ως πρόγραμμα επενδύσεων έχει οφέλη για τα κράτη που είναι ενταγμένα σε αυτό αφού στην πλειοψηφία τους έχουν περιορισμένες δυνατότητες βελτίωσης των υποδομών τους ενώ ανοίγει μια νέα τεράστια περιοχή ανάπτυξης του εμπορίου. Εντούτοις, οι κινεζικές επενδύσεις δεν έρχονται χωρίς αντάλλαγμα το οποίο συνήθως είναι η ένταξη στη σφαίρα επιρροής του Πεκίνου. Το τελευταίο προφανώς δεν βλέπουν με καλό μάτι καθόλου οι υπολογίσιμες δυνάμεις της Ευρασίας και κυρίως η ηγέτιδα δύναμη του κόσμου, Ηνωμένες Πολιτείες οι οποίες δεν επιθυμούν την αύξηση της κινεζικής επιρροής σε ολόκληρη την Ευρασία αφού κάτι τέτοιο μάλλον θα σημαίνει το τέλος της αμερικανικής πρωτοκαθεδρίας. Για τον λόγο αυτό αντιδρούν στα κινεζικά “επεκτατικά σχέδια ενοποίησης της Ευρασίας”. Οι κίνδυνοι για το κινεζικό εγχείρημα είναι πολλοί προερχόμενοι είτε από κράτη που έχουν ενταχθεί στην πρωτοβουλία είτε από ανταγωνιστές. Όμως, **απρόσμενες εξελίξεις όπως η πανδημία του Covid-19** μπορεί να έχουν σοβαρό αντίκτυπο στα κινέζικα σχέδια όπως θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

*Περισσότερες πληροφορίες για το BRI θα βρείτε στο <https://www.oecd.org/finance/Chinas-Belt-and-Road-Initiative-in-the-global-trade-investment-and-finance-landscape.pdf>.

Οι επιπτώσεις του Covid-19

Ο COVID-19, η πέμπτη τεκμηριωμένη πανδημία από το 1918, αναφέρθηκε για πρώτη φορά στην πόλη Γουχάν (Wuhan) της Κίνας τέλη του 2019 για να εξαπλωθεί παγκοσμίως αργότερα. Ο κοροναϊός ονομάστηκε επίσημα [σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο \(SARS-CoV-2\)](#) από τη Διεθνή Επιτροπή Ταξινόμησης Ιών. Επειδή ο ιός είναι πολύ μεταδοτικός, εξαπλώνεται γρήγορα και συνεχώς εξελίσσεται στον ανθρώπινο πληθυσμό. Μέχρι τις 20 Αυγούστου 2020 είχαν [νοσήσει περισσότεροι από 22 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως ενώ 783 χιλιάδες έχουν πεθάνει](#) με τις χειρότερα πληττόμενες χώρες να είναι οι ΗΠΑ, η Βραζιλία, η Ινδία, η Ρωσία και το Μεξικό. Η εξάπλωση του νέου ιού εκτός Κίνας σε πολλές χώρες οδήγησε τον ΠΟΥ να τον χαρακτηρίσει ως [πανδημία](#) στις 11 Μαρτίου [Σημ. Η 5η μετά την ισπανική γρίπη του 1918 (H1N1), τη γρίπη της Ασίας 1957 (H2N2), τη γρίπη του Χονγκ Κονγκ 1968 (H3N2) και την πανδημική γρίπη του 2009 (H1N1)].

Πολλά κράτη παγκοσμίως έχουν θεσπίσει αυστηρά μέτρα περιορισμού και μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις (NPIs) για να σταματήσουν την εξάπλωση του κοροναϊού (COVID-19) και να περιορίσουν τον αριθμό των θανάτων. Απώτερος σκοπός είναι [η προστασία των συστημάτων υγείας](#) ώστε να μην καταρρεύσουν από τη συσσώρευση ασθενών μέχρις ότου παρασκευαστούν εμβόλια ικανά να προσφέρουν ανοσία στον γενικό πληθυσμό. Οι παρεμβάσεις κυμαίνονται από βελτιωμένες διαγνωστικές δοκιμές και ανίχνευση επαφών, απομόνωση και καραντίνα για μολυσμένα άτομα, και σημαντικότερα, μέτρα που στοχεύουν [στη μείωση της κινητικότητας και στη δημιουργία κοινωνικής απόστασης](#) συμπεριλαμβανομένου του κλεισίματος των συνόρων για τους ταξιδιώτες. Εμπειρικά στοιχεία από την Κίνα κι άλλα κράτη παγκοσμίως έδειξαν πως αυτά τα μέτρα ήταν αποτελεσματικά στην εξάλειψη της «καμπύλης» της πανδημίας και στη σημαντική μείωση του αριθμού των θανάτων ειδικά αν ελήφθησαν έγκαιρα (Νέα Ζηλανδία) και τηρήθηκαν αυστηρά (Κίνα).

Τα περιοριστικά μέτρα, τα οποία ισχύουν μέχρι σήμερα με τάση μάλιστα να λαμβάνονται αυστηρότερα καθώς παρατηρείται νέα έξαρση των κρουσμάτων παγκοσμίως, έχουν περιορίσει τον ραγδαίο ρυθμό εξάπλωσης της πανδημίας, εντούτοις, έχουν οδηγήσει σε **πρωτοφανείς οικονομικές απώλειες** αφού πολλοί κλάδοι της οικονομίας έχουν γνωρίσει τεράστια συρρίκνωση. Συνέπεια των ανωτέρω, πολλά κράτη αντιμετωπίζουν ήδη το φάσμα της [ύφεσης](#) και την ταυτόχρονη αύξηση της ανεργίας. [Ο προσδιορισμός αυτών των οικονομικών επιπτώσεων](#)

είναι υψίστης σημασίας για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε όλο τον κόσμο καθώς ακροβατούν μεταξύ της ομαλοποίησης της οικονομικής δραστηριότητας και της ελαχιστοποίησης των κινδύνων για την υγεία. Ενδεικτικά αναφέρουμε πως τα περιοριστικά μέτρα για τον έλεγχο της πανδημίας εκτιμώνται από το **ΔΝΤ (IMF)**, την **Παγκόσμια Τράπεζα (WB)**, την **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ECB)** και τον **ΟΗΕ (UN)** ότι θα έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην παγκόσμια οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, το ΔΝΤ υποστηρίζει ότι η παγκόσμια ανάπτυξη προβλέπεται στο -4,9% κατά τη διάρκεια του 2020. Επιπλέον, η πανδημία Covid-19 είχε αρνητικότερο αντίκτυπο στο πρώτο εξάμηνο του 2020, ενώ η ανάκαμψη προβλέπεται να είναι πιο σταδιακή από ό, τι είχε προβλεφθεί προηγουμένως¹.

Η υγειονομική κρίση που βιώνει στο σύνολό της η ανθρωπότητα και τα μέτρα ανάσχεσής της πανδημίας που ελήφθησαν και εξακολουθούν να λαμβάνονται έχουν επιπτώσεις πέραν των οικονομικών τόσο σε **περιβαλλοντικό** όσο και σε **ψυχολογικό** επίπεδο. Το lockdown είχε προσωρινά μόνο θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον αφού η παύση πολλών ανθρώπινων δραστηριοτήτων για σεβαστό διάστημα επέτρεψε την βελτίωση στην ποιότητα του αέρα και του νερού. Σε ψυχολογικό επίπεδο, οι επιπτώσεις της πανδημίας και των περιοριστικών μέτρων προκάλεσαν και προκαλούν ακόμη εκτεταμένη σύγχυση στους ανθρώπους με το άγχος και την κατάθλιψη να συνιστούν τις δύο κύριες αντιδράσεις τους. Για την εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων αναφορικά με τις ψυχολογικές επιπτώσεις της πανδημίας χρειάζονται περισσότερο ενδεδειγμένες έρευνες. Όμως, είναι σαφές ότι η επιβεβαίωση κρουσμάτων και ποσοστών θνησιμότητας λόγω πανδημίας COVID-19 έχει αντίκτυπο στα προβλήματα ψυχικής υγείας.

---

¹ Περισσότερα για τις οικονομικές επιπτώσεις των μέτρων περιορισμού της πανδημίας του Covid-19 <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2020/08/07/The-Economic-Effects-of-COVID-19-Containment-Measures-49571> καθώς και στα <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/06/24/WEOUpdateJune2020>, <http://oecd.org/economic-outlook>.

Covid 19 και BRI (επιπτώσεις)

Αναπόφευκτα, η μεγαλύτερη πανδημία της σύγχρονης εποχής σε θνητότητα και διασπορά αποτελεί πρόκληση για τις παγκόσμιες φιλοδοξίες του Πεκίνου, ενώ δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο το μεγαλύτερο επενδυτικό

πρόγραμμα της ιστορίας όταν μάλιστα το κόστος της υπολογίζεται ότι μπορεί να αγγίξει τα 8,8 τρισ. \$ παγκοσμίως που ισοδυναμεί με το 6,4% έως 9,7% του ΑΕΠ σύμφωνα με έκθεση της Ασιατικής Τράπεζας Ανάπτυξης (ADB). Με αυτό το δυσθεώρητο κόστος, ποια αναμένεται να είναι η επίπτωση στον BRI και σε ποια έκταση; Ο πίνακας (πηγή: <http://oecd.org/economic-outlook>) δείχνει τα δύο βασικά σενάρια για την μεταβολή του ΑΕΠ, το θετικότερο που προβλέπει μόνο ένα κύμα της πανδημίας και το αρνητικότερο που προβλέπει και δεύτερο κύμα. Η ύφεση αναμένεται να είναι μεγαλύτερη προφανώς στο δεύτερο σενάριο. Εστιάζοντας στην κινεζική οικονομία αναμένεται να κινηθεί σε υφεσιακούς ρυθμούς της τάξης του 2,6 και 3,7%, ενώ οι οικονομικές απώλειες στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού θα μπορούσαν να κυμαίνονται από 2,0 έως 4,1 τρισεκατομμύρια \$. Μόνο η κινεζική οικονομία προβλέπεται να παρουσιάσει απώλειες έως 1,6 τρισεκατομμύρια \$.

Ο πλανήτης φαίνεται ότι αντιμετωπίζει το δεύτερο κύμα της πανδημίας με συνέπεια να είναι ακόμα σχετικά πρόωρη η οποιαδήποτε εξαγωγή τελεσίδικων συμπερασμάτων αναφορικά με το πως η πανδημία θα επηρεάσει την κινεζική εξωτερική πολιτική και κατ' επέκταση το BRI. Αναμφίβολα, η πανδημία του COVID-19, έχει ήδη επηρεάσει σημαντικά την παγκόσμια οικονομία, όσον αφορά τις κατασκευές, τις αλυσίδες εφοδιασμού και την κυκλοφορία ανθρώπων και αγαθών. Η Κίνα κινητοποιεί πόρους για τη διαχείριση του περιορισμού του ιού παράλληλα με την προσπάθεια εξισορρόπησης

[των προκλήσεων για την κινεζική ρευστότητα και τη γενική οικονομική ύφεση.](#)

Όμως και το BRI έχει αδύναμα σημεία αφού το πρόγραμμα, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ίδια την Κίνα (κινεζικές εταιρείες, κινεζική εργασία, προμήθειες και πιστώσεις από κινεζικές τράπεζες). Η απόλυτη σχεδόν εξάρτηση του προγράμματος από την Κίνα, η οποία αποτέλεσε το αρχικό επίκεντρο της πανδημίας, τελικά έθεσε σε κίνδυνο την ομαλή του εκτέλεση. Ειδικά από τη στιγμή που οι κινεζικές αρχές αναγκάστηκαν να λάβουν αυστηρά μέτρα περιορισμού της πανδημίας εντός χώρας. Τα αυστηρά μέτρα περιορισμού του ιού έδειξαν πως οι κινεζικές αρχές δεν είχαν τον έλεγχο της κατάστασης, ενώ παράλληλα αποτέλεσαν πραγματικό σοκ στην οικονομία της χώρας αλλά και διεθνώς. Στο πλαίσιο ανάσχεσης της πανδημίας **ουσιαστικά σταμάτησαν οι εργασίες** τόσο στον οικονομικό διάδρομο Κίνας-Πακιστάν όσο και στην ειδική οικονομική ζώνη Sihanoukville της Καμπότζης. Παράλληλα, [τα έργα στην Ινδονησία, Μιανμάρ και Μαλαισία έμειναν παγωμένα.](#) Ένας από τους λόγους της επιβράδυνσης ή και παύσης των έργων ήταν [η απότομη διακοπή ροής κινεζικού εργατικού δυναμικού](#) και ο επαναπατρισμός των κινέζων εργατών από κράτη που δοκιμάζονταν σκληρά από την πανδημία όπως το [Ιράν](#). Περισσότερα από 130 κράτη συμπεριλαμβανομένων των μελών της πρωτοβουλίας από την πλευρά τους έθεσαν λογικούς περιορισμούς στην είσοδο Κινέζων πολιτών με την κυβέρνηση της Κίνας να ασκεί πιέσεις ώστε να χαλαρώσουν αυτοί οι περιορισμοί.

Παράλληλα, τα περιοριστικά μέτρα για τον περιορισμό της πανδημίας [επιβάρυναν τις εφοδιαστικές αλυσίδες](#) από την Κίνα στις χώρες εκτέλεσης των έργων αφού, όπως σημειώσαμε παραπάνω, τα έργα στο πλαίσιο του BRI βασίζονται κυρίως σε κινέζικα υλικά. Λόγω των περιοριστικών μέτρων ούτε τα κινεζικά εργοστάσια ήταν σε θέση να συνεχίσουν την παραγωγή τους. Επιπροσθέτως, η παγκόσμια ναυτιλία επλήγει από την πανδημία με συνέπεια να επιβραδυνθούν περαιτέρω τα έργα. Ο ρυθμός με τον οποίο τα έργα στο πλαίσιο του BRI και οι αλυσίδες εφοδιασμού τους επανέρχονται θα εξαρτηθεί από την αποτελεσματικότητα του περιορισμού της πανδημίας εντός Κίνας αλλά και από την ταχύτητα της ευρύτερης οικονομικής ανάκαμψης. Το τελευταίο συνιστά πρόκληση ακόμα και για το Πεκίνο, το οποίο είχε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης εδώ και τρεις δεκαετίες, αφού θα πρέπει να διαθέσει περισσότερους πόρους για τη δημόσια υγεία την ίδια στιγμή που [το πρώτο δίμηνο του 2020 κατέγραψε μείωση ρεκόρ του ΑΕΠ 13%.](#) Παράλληλα, πολλά έργα του BRI εντοπίζονται σε

αναπτυσσόμενες χώρες όπου ο έλεγχος της πανδημίας μπορεί να είναι δυσκολότερος σε σύγκριση με τις ανεπτυγμένες χώρες. Η επανέναρξη των έργων στις εν λόγω χώρες θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό [από το πόσο γρήγορα θα περιοριστεί η εξάπλωση του ιού και τη διαθεσιμότητα ιατρικών και υγειονομικών πόρων](#).

Οι σημαντικές επιπτώσεις της πανδημίας ανάγκασαν τις κινεζικές αρχές να εκπονήσουν σχέδια τόνωσης της οικονομίας μέσω ενός πακέτου στήριξης. Όσον αφορά το BRI, [η China Development Bank έχει δεσμευτεί να υποστηρίξει εταιρείες που σχετίζονται με πρόγραμμα οι οποίες έχουν πληγεί από τον Covid-19](#). Η Κίνα πιθανότατα θα συνεχίσει να αυξάνει τις δημόσιες δαπάνες για την υγεία αλλά και για την στήριξη της οικονομίας της παράλληλα με την χρηματοδότηση των έργων στο πλαίσιο του BRI. Το κόστος του BRI αναπόφευκτα θα είναι μεγαλύτερο αφού πρέπει να υπολογιστούν οι περιορισμοί που θέτει η πανδημία αλλά και τα μέτρα προστασίας από την περαιτέρω εξάπλωση του ιού. Κατά συνέπεια, ίσως αναγκαστεί η κινεζική ηγεσία [να περιορίσει την έκταση της πρωτοβουλίας](#). Εντούτοις, ο [μακροπρόθεσμος αντίκτυπος της πανδημίας στα έργα BRI](#) αποτελεί πραγματική αιτία ανησυχίας. Διάφορα έργα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν [δυσχέρειες συνέχισης της χρηματοδότησής τους](#) αν οι κρατικές κινεζικές τράπεζες ανάπτυξης, το Silk Road Fund, η New Development Bank και η Asian Infrastructure Investment Bank αποφασίσουν να παύσουν τη χρηματοδότηση ειδικά από τη στιγμή που [η μακροπρόθεσμη κερδοφορία τους βρίσκεται σε κίνδυνο ελέω πανδημίας](#).

Πιο συγκεκριμένα, οι **κινεζικές κρατικές τράπεζες ανάπτυξης** αναμένεται να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερους κεφαλαιακούς περιορισμούς κατά τους επόμενους 12 μήνες και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι πιθανό να αυξηθούν, λόγω της οικονομικής αδράνειας ελέω των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας, ακόμη και με την κρατική υποστήριξη τόσο στον τομέα της υγείας όσο, της εγχώριας οικονομίας αλλά και των υποδομών. Στην περίπτωση που λόγω των συνθηκών οι κινεζικές κρατικές τράπεζες μειώσουν τη χρηματοδότηση, τότε οι **κινεζικοί ιδιωτικοί χρηματοοικονομικοί οργανισμοί** θα πρέπει να διαδραματίσουν κεντρικότερο ρόλο στην στήριξη της οικονομίας συνολικά. Το πιθανότερο είναι πως ο ιδιωτικός τομέας θα επικεντρωθεί στις πιο εμπορικά επικερδείς επενδύσεις που σχετίζονται με την αλυσίδα εφοδιασμού, ειδικά εκείνες που σχετίζονται με βιομηχανικά ή μικτά εμπορικά έργα που επωφελοούνται από τη μετεγκατάσταση της παραγωγής μακριά από την Κίνα σε άλλους προορισμούς χαμηλού κόστους, καθώς και τις πωλήσεις στην εγχώρια

αγορά και χώρες BRI. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να αποκλειστεί το γεγονός πως [η βιωσιμότητα της χρηματοδότησης των έργων BRI θέτει ήδη μια πρόκληση και το κινεζικό κεφάλαιο](#) το οποίο, όπως σημειώσαμε, αναμένεται να κινητοποιηθεί για να καλύψει πρώτα τις εγχώριες ανάγκες του. Η πανδημία καθώς και η επακόλουθη οικονομική επιβράδυνσή εξαιτίας της θα αποτελέσουν μια ακόμη ανατροπή που μπορεί να σημάνει και τον οριστικό θάνατο για κάποια έργα της πρωτοβουλίας.

Η κρίση του Covid-19 αποτελεί δοκιμασία για τις κινεζικές ηγεμονικές φιλοδοξίες. Η παγκόσμια κοινή γνώμη στην πλειοψηφία της κατηγόρησε το Πεκίνο για καθυστέρηση στην ανάσχεση της εξάπλωσης του ιού και για απόκρυψη της σημαντικότητας της κατάστασης με αποτέλεσμα το Πεκίνο να βρεθεί σε δυσχερή θέση. Γρήγορα όμως οι κινεζικές αρχές άδραξαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τη χώρα ως την [υπεύθυνη ηγέτιδα δύναμη του κόσμου για την καταπολέμηση του Covid-19](#). Στο πλαίσιο αυτό, παρείχαν υγειονομικό υλικό σε πολλά κράτη που δοκιμάστηκαν από την πανδημία ακόμα και σε αυτά που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, η πλειοψηφία δηλαδή των μελών της πρωτοβουλίας, αναμένεται να αντιμετωπίσουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις [οι οποίες με τη σειρά τους ενδέχεται να περιορίσουν την ικανότητά τους να εξυπηρετούν το χρέος που σχετίζεται με το BRI](#). Κατά συνέπεια η Κίνα θα πρέπει να αναλάβει περισσότερες ενέργειες υποστήριξης προκειμένου να συνεχιστούν τα έργα υποδομής του BRI όπως η πρόσφατη απόφασή της για [αναστολή της αποπληρωμής του χρέους για 77 αναπτυσσόμενες χώρες και περιοχές](#).

Σήμερα είναι γεγονός πως ορισμένα έργα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας [έχουν αρχίσει εκ νέου να υλοποιούνται](#) όπως η κατασκευή γεφυρών για τον σύγχρονο σιδηρόδρομο μεταξύ Τζακάρτα και Μπαντούνγκ στην Ινδονησία και η κατασκευή των γραμμών για τον σιδηρόδρομο που ενώνει την Κίνα με το Λάος. Τα μέτρα ασφαλείας είναι αναπόφευκτα με συνέπεια να περιορίζεται η ταχύτητα υλοποίησης των εν λόγω έργων η οποία είναι σαφώς χαμηλότερη από την αντίστοιχη προ πανδημίας. Πάντως, η κρίση της πανδημίας φαίνεται για την ώρα απλώς να *επιβραδύνει την υλοποίηση των έργων του BRI* όχι να τα *αναιρεί* καθώς για πολλά αναπτυσσόμενα κράτη η κινεζική χρηματοδότηση συνιστά την μοναδική πηγή που δύσκολα θα αντικαταστήσουν παρ' όλες τις σαφείς επικρίσεις που έχουν δεχτεί οι κινεζικές αρχές. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός πως το BRI διαθέτει από το 2016 και υγειονομικό σκέλος αφού μετά από πρόταση του

Προέδρου Χι, η Κίνα μέσω του [Health Silk Road](#) παρέχει ιατροφαρμακευτική βοήθεια σε κράτη της Αφρικής η οποία είναι πολύτιμη ειδικά από το ξέσπασμα της πανδημίας κι εντεύθεν.

Παρά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η πρωτοβουλία αναφορικά με την αλυσίδα της παραγωγής και του εφοδιασμού σε υλικά και ανθρώπους, [ο ρυθμός της ψηφιακής δραστηριότητας BRI έχει αυξηθεί](#), όπως και το ενδιαφέρον των επενδυτών για τις κινεζικές εταιρείες τεχνολογίας και τη γενική βιομηχανία υγειονομικής περίθαλψης. [Το BRI προσφέρει πολλές ευκαιρίες για επέκταση της ψηφιακής δραστηριότητας εταιρειών Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνιών \(ΤΠΕ\), πλατφόρμων ηλεκτρονικού εμπορίου συμπεριλαμβανομένων εταιρειών που είναι ήδη εδραιωμένες σε ολόκληρη τη γεωγραφία του BRI όπως η Huawei, η Alibaba και η Tencent.](#) Θα είναι επίσης φυσιολογικό οι κινεζικές εταιρείες τεχνολογίας, όπως το DingTalk της Alibaba, το WeChat Work της Tencent και το WeLink της Huawei [να υποβάλλουν προσφορές για την απόκτηση μεριδίου αγοράς εκτός Κίνας, ειδικά στην περιοχή BRI.](#) Ο τομέας MedTech της Κίνας μπορεί επίσης να βρει ευκαιρίες στο εξωτερικό, ειδικά στον Health Silk Road. Για του λόγου το αληθές, τους τελευταίους μήνες [οι διαδικτυακές πλατφόρμες διαβούλευσης γιατρών \(Alibaba Health, Ping An Good Doctor\) έχουν δει τις διαβουλεύσεις να αυξάνονται σημαντικά.](#) Παρόμοιες τεχνολογίες δύναται να εφαρμοστούν επιτυχώς σε άλλα κράτη-μέλη της πρωτοβουλίας ειδικά αναπτυσσόμενα καθώς τα τελευταία παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις στον τομέα της υγείας. Ο Ben Simpfendorfer, ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της SRA, σημειώνει ότι [Η επιτυχία της Κίνας στη χρήση τεχνητής νοημοσύνης και άλλων τεχνολογιών για τον εντοπισμό και την παρακολούθηση φορέων ιών μπορεί επίσης να έχει εφαρμογή σε ολόκληρο το BRI,](#) ειδικά σε χώρες όπως η Ινδία και η Ταϊλάνδη, οι οποίες αναπτύσσουν επί του παρόντος έξυπνες πόλεις και όπου οι εταιρείες τεχνολογίας της Κίνας έχουν ήδη δεσμευτεί σε μεγάλο βαθμό.

Η πανδημία του Covid-19 και ο σινο-αμερικανικός εμπορικός πόλεμος, ο οποίος μαίνεται παράλληλα με αμείωτη ένταση, απειλούν τη βιωσιμότητα του BRI αναγκάζοντας την κινεζική ηγεσία να μελετήσει [έναν δρόμο υιοθέτησης ενός πιο συνεργατικού μοντέλου](#) αντ' αυτού στο οποίο είναι σήμερα βασισμένο το έργο. Στο πλαίσιο αυτό, τα έργα BRI θα επικεντρώνονται όλο και περισσότερο σε κερδοφόρες ευκαιρίες που σχετίζονται με την αλυσίδα εφοδιασμού στη Νοτιοανατολική Ασία, όπου ο ιδιωτικός τομέας και το ιδιωτικό κεφάλαιο διαδραματίζουν κεντρικότερο ρόλο αφού η πανδημία κατέδειξε με εμφαντικό τρόπο τα

μειονεκτήματα της υπερβολικής εξάρτησης των κρατών που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία μόνο από την Κίνα. Η ανάμειξη του ιδιωτικού τομέα είχε ξεκινήσει πριν το ξέσπασμα της πανδημίας όμως η χρηματοδότηση του αντιπροσωπεύει το 20,5% της συνολικής χρηματοδότησης για όλα τα έργα σε σύγκριση με το 46,1% των χρηματοδοτήσεων των κρατικών τραπεζών. Ενδεχομένως ο Covid-19 να επιταχύνει την εν λόγω διαδικασία.

Συμπεράσματα

Εν κατακλείδι, φαίνεται πως η Κίνα ανταποκρινόμενη στις προκλήσεις του COVID-19 βελτίωσε τις πολιτικές της για τη συνεργασία στον Belt & Road Initiative. Με δεδομένη την παρουσία του Covid-19 στις ζωές δισεκατομμυρίων ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο για αρκετό διάστημα ακόμα, η παγκόσμια οικονομία θα κινηθεί σε αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης με ό,τι αυτό κι αν συνεπάγεται για την εργασία, τις επενδύσεις και τη συνδεσιμότητα. **Όμως πάντοτε μια κρίση δύναται να αποτελεί ταυτόχρονα μια ευκαιρία.** Όσον αφορά την Κίνα, αναμφίβολα η πρωτοβουλία BRI θα παραμείνει προτεραιότητά της κυβέρνησης αφού συνιστά το όχημα αύξησης της επιρροής της σε διεθνές επίπεδο. Εντούτοις, η πρόκληση της αντιμετώπισης της πανδημίας του Covid-19 και η ταυτόχρονη ανάγκη για επούλωση των πληγών που θα αφήσει στην οικονομική δραστηριότητα είναι εξίσου επιτακτικές αν όχι επιτακτικότερες από τον BRI, τουλάχιστον στην σημερινή συγκυρία. Το κόστος της ανάκαμψης αναμένεται να είναι εξαιρετικά σημαντικό ώστε είναι πιθανόν να εκτρέψει την προσοχή της κινεζικής κυβέρνησης από την πρωτοβουλία το επόμενο διάστημα (αυτό θα εξαρτηθεί από την εξέλιξη της πανδημίας). Το τελευταίο μπορεί να συνεπάγεται περιορισμένες επενδύσεις σε εγγύτερες με την Κίνα και συνεπώς πιο σίγουρες αγορές της BRI, δηλαδή την ΝΑ Ασία. Αναπόφευκτα, άλλες περιοχές της πρωτοβουλίας όπως η Κεντρική Ασία, η υποσαχάρια Αφρική και η Ανατολική Ευρώπη θα παρατηρήσουν μια βραχυπρόθεσμη πτώση στη δραστηριότητα που σχετίζεται με αυτήν, αφού οι περιορισμένες επενδύσεις θα κατευθυνθούν στη ΝΑ Ασία.

Παρόλα αυτά, το μέλλον συνολικά της πρωτοβουλίας δεν είναι δυσοίωνο. Στην προσπάθειά της η Κίνα να καταστεί ηγέτιδα δύναμη παγκοσμίως και στην καταπολέμηση της πανδημίας επιδιώκει να βοηθήσει έμπρακτα τις υπόλοιπες χώρες-μέλη του BRI μέσω παροχής

υγειονομικού και ιατροφαρμακευτικού υλικού. Την ίδια στιγμή, προωθεί την υλοποίηση έργων που θα επικεντρώνονται στην ενίσχυση των συστημάτων υγείας των αναπτυσσόμενων κρατών που κατά βάση διαθέτουν περιορισμένο εισόδημα και άρα χρειάζονται περισσότερη βοήθεια στην αντιμετώπιση της πανδημίας. **Με τον τρόπο αυτόν δίνει μια νέα δυναμική σε ολόκληρη την πρωτοβουλία αλλά διορθώνει και την εικόνα της διεθνώς (προβολή ήπιας ισχύος) ως η υπεύθυνη δύναμη που συνεισφέρει στην καταπολέμηση της πανδημίας.**

Επίσης, η κρίση του Covid-19 ανέδειξε την ψηφιακή δραστηριότητα σε πολλούς τομείς επιταχύνοντάς την μιας και οι άνθρωποι παγκοσμίως προσπαθούν να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους από την ασφάλεια του σπιτιού τους. Η σύνδεση του BRI με τις κινεζικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας μπορεί να μετατρέψει την πρωτοβουλία σε ένα [Digital Silk Road](#) ο οποίος θα προωθεί την [πράσινη οικονομία](#) στην οποία θα είχε πλεονέκτημα η Κίνα έναντι όλων των ανταγωνιστών της. [Στο πλαίσιο αυτό ο Εκτελεστικός Διευθυντής της Infrastructure Asia δήλωσε πως](#) η υποστήριξη για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας βρίσκεται σε εξέλιξη, ίσως επειδή τέτοια έργα συνήθως αντιμετωπίζουν σχετικά λιγότερα κατασκευαστικά ζητήματα και τείνουν επίσης να έχουν μια πιο απλή δομή εσόδων από άλλους τύπους υποδομών. Αυτό επιτρέπει ευκολότερη αξιολόγηση πιστώσεων σε σύγκριση με έργα υποδομής μεγαλύτερης κλίμακας, όπου τα έσοδα εκτίθενται σε κίνδυνο αγοράς ή χρήσης.

Ολοκληρώνοντας την παρούσα εργασία, εκτιμούμε πως η πανδημία του Covid19 επηρέασε τόσο αρνητικά το οικονομικό κλίμα σε παγκόσμιο επίπεδο ώστε να επιβραδύνει την ομαλή συνέχιση των έργων του BRI. Η μορφή που θα λάβει στη συνέχεια ο κινεζικός Νέος Δρόμος του Μεταξιού βρίσκεται στην ευχέρεια της κινεζικής κυβέρνησης η οποία οφείλει προκειμένου να περιορίσει τις αντιδράσεις να μετατρέψει το πρόγραμμα σε πιο φιλικό προς το περιβάλλον, να δώσει μεγαλύτερο βάρος στην ψηφιακή του μορφή αλλά και στην υγειονομική κάλυψη των συμμετεχόντων κρατών. Παράλληλα, το Πεκίνο οφείλει να απεμπλέξει τις κινεζικές εταιρείες και τους εγχώριους εργάτες σε κάποιο βαθμό ώστε να δοθεί χώρος στις ντόπιες βιομηχανίες και εργατικό δυναμικό να απασχοληθούν, ενώ και η σύναψη των δανειακών συμβάσεων θα πρέπει να γίνεται με πνεύμα ίσου οφέλους και για τις δύο πλευρές αλλιώς το Πεκίνο θα αντιμετωπίσει, όχι αδικαιολόγητα, την αυξανόμενη διεθνή δυσπιστία για τις αθέμιτες πρακτικές του. Τα παραπάνω συνιστούν τεράστιο κόστος που ίσως δεν μπορεί να αντέξει στην παρούσα συγκυρία η

κινεζική οικονομία δεδομένης της ανάγκης για εγχώρια υποστήριξη από το κράτος. Όμως, το δίλημμα για την κινεζική κυβέρνηση είναι υπαρκτό αφού ο BRI εξακολουθεί να είναι καίριας σημασίας για τις παγκόσμιες φιλοδοξίες που διατηρεί αλλά και το όχημα για την οικονομική ανάκαμψη μετά την πανδημία.

Δικτυογραφία

1. <https://www.cfr.org/blog/what-covid-19-pandemic-may-mean-chinas-belt-and-road-initiative>
2. <https://www.beltandroad.news/2020/06/23/broader-belt-road-cooperation-will-unfold-impact-of-covid-19/>
3. <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/1785d344/the-impact-of-covid19-on-belt-and-road-initiative-infrastructure-and>
4. <https://www.weforum.org/agenda/2020/05/covid-19-coronavirus-disrupt-chinas-bri/>
5. <https://oxfordbusinessgroup.com/news/how-will-international-covid-19-outbreak-impact-belt-and-road-initiative>
6. <https://www.mei.edu/publications/impact-coronavirus-pandemic-chinas-belt-and-road-initiative-middle-east>
7. <https://globalcompliancenews.com/understanding-how-covid19-alters-bri-30032020/>
8. https://www.google.com/search?sa=X&sxsrf=ALeKk00DZGNtFOkr8EZMFYnU7T_9UpOS3A:1597042159280&source=univ&tbm=isch&q=%CE%BF+%CE%B4%CF%81%CF%8C%CE%BCE%BF%CF%82+%CF%84%CE%BF%CF%85+%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CF%8D+%CF%87%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B7%CF%82&client=firefox-b-d&ved=2ahUKEwjKleHUhZDrAhXC_KQKHdgQA2kQsAR6BAGKEAE&biw=1536&bih=722
9. <https://www.beltandroad.news/2020/06/07/why-covid-19-wont-be-the-end-for-chinas-belt-road-initiative/>
10. <https://www.beltroadresearch.com/coronavirus-belt-and-road/>
11. https://www.refinitiv.com/content/dam/marketing/en_us/documents/reports/refinitiv-zawya-belt-and-road-initiative-report-2019.pdf
12. <https://www.ebrd.com/what-we-do/belt-and-road/overview.html>
13. <https://www.worldbank.org/en/topic/regional-integration/brief/belt-and-road-initiative>
14. <https://www.oboreurope.com/en/>
15. <https://www.oboreurope.com/en/bri-europe-covid/>

16. <https://www.oboreurope.com/en/belt-road-video-conference/>
17. https://www.refinitiv.com/content/dam/marketing/en_us/documents/reports/belt-and-road-initiative-in-numbers-issue-2.pdf
18. <https://www.bakermckenzie.com/-/media/files/insight/publications/2020/03/covid19-bri-short-report.pdf?la=en>